

ZAMONAVIY O'QITUVCHINING PEDAGOGIK KO'NIKMALARI

Sayfullayeva Shaxlo Odiljonovna

Navoiy davlat pedagogika instituti magistranti

Ilmiy rahbar: Sayfullayeva Gulhayo Ixtiyor qizi

Navoiy davlat pedagogika instituti professori

Annotatsiya. Ushbu maqolada zamonaviy pedagog va uning obrazi, o'qituvchi shaxsiga qo'yiladigan talablar va hozirgi zamon o'qituvchisi qanday bo'lishi kerakligi yoritib berilgan. Pedagogik mahorat o'qituvchi sifatining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi.

Kalit so'zlar: zamonaviy o'qituvchi, obraz, pedagogik mahorat, pedagogik muloqot, ijodkorlik, notiqlik, tashabbuskorlik.

KIRISH

Hozirgi zamon o'qituvchisi o'z mutaxassisligiga oid bilimlar bilan birga, pedagogik va psixologik bilimlarni, hamda turli fan yo'nalishlari bo'yicha maxsus bilimlarga ega bo'lgan, kasbiy tayyorgarlik, yuksak axloqiy fazilatlarini egallagan, ta'lim muassasalarida faoliyat ko'rsatuvchi shaxsdir. Hozirgi kunda zamonaviy o'qituvchi o'z ishida muvaffaqiyat qozonishi uchun quyidagi ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak:

1. *Texnologiyalardan foydalanish.* Raqamli texnologiyalar va onlayn platformalarni bilishi, ularni ta'lim jarayonida samarali qo'llay olishi zarur. Masalan, Google Classroom, Zoom, va boshqa onlayn ta'lim vositalaridan foydalanish o'quv jarayonini qulay va interaktiv qilishi mumkin.
2. *Moslashuvchanlik.* Turli xil o'quvchilar bilan ishlashda moslashuvchanlik ko'rsata olish, shuningdek, o'quv rejalarini turli talabalarning ehtiyojlariga moslab tuzish qobiliyati.
3. *Yangi pedagogik uslublar va metodikalarni bilish.* Aktiv o'qitish metodlari, projektga asoslangan o'qitish, va talaba markazli o'qitish kabi usullarni o'zlashtirib, ularni dars jarayonida samarali qo'llay olish muhim.
4. *Kuchli kommunikatsiya ko'nikmalari.* Har bir talabaning individual ehtiyoji va qiziqishlarini tushuna olish va ularga mos tarzda aloqa o'rnatish zarur. Bu, ayniqsa, o'quvchilarni rag'batlantirish va ularda ishonch hosil qilish uchun muhim.
5. *Tahliliy va tanqidiy fikrlash qobiliyati.* O'quv jarayonida berilayotgan bilimlarni tanqidiy tahlil qilish va talabalarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirish uchun turli savollar qo'yish va muammolarni o'rganishga yordam berish.

6. *Hayotiy va ijtimoiy ko'nikmalarni rivojlantirish.* O'quvchilarga faqat akademik bilim emas, balki muloqot, hamkorlik va muammolarni hal qilish kabi hayotiy ko'nikmalarni ham o'rgatish.
7. *Doimiy o'z ustida ishlash va o'zini rivojlantirish.* Yangi bilim va ko'nikmalarni o'rganish uchun uzluksiz ta'lim olish, o'z sohasida yangiliklardan xabardor bo'lib borish.
8. *Emosional intellekt.* Talabalar va hamkasblar bilan muomala qilishda emosional intellekt ko'rsatish, boshqalarni tushunish va ularning ehtiyojlarini hisobga olish ham muhim sanaladi.
9. *Ijtimoiy mas'uliyat.* Zamonaviy o'qituvchi ijtimoiy mas'uliyatga ega bo'lishi va o'quvchilarga ijtimoiy ongini oshirishda yordam berishi lozim. Masalan, ekologik yoki jamiyatning boshqa dolzarb muammolari haqida bilim berishi darkor.

Ushbu ko'nikmalar zamonaviy o'qituvchiga tez o'zgarayotgan dunyo talablari va o'quvchilarning ehtiyojlariga moslashish imkonini beradi. Zamonaviy o'qituvchida yuqoridagi ko'nikmalarni shakllantirish uchun quyidagi qadamlarni amalga oshirish mumkin:

1. Doimiy ravishda malaka oshirish kurslarida qatnashish. Raqamli texnologiyalar, zamonaviy pedagogik uslublar va yangi dars metodlari bo'yicha trening va malaka oshirish kurslarida qatnashish. Shu orqali o'qituvchi sohasida yangiliklardan xabardor bo'lib, o'z mahoratini rivojlantirib borishi mumkin.
2. Onlayn ta'lim va resurslardan foydalanish. Coursera, EdX, Udemy, va boshqa ta'lim platformalarida mavjud kurslar orqali zamonaviy o'qitish usullari va texnologiyalarni o'rganish. O'quv videolar, vebinarlar va boshqa resurslar yordamida bilimlarini kengaytirishi mumkin.
3. Mentorlar va tajribali o'qituvchilar bilan ishlash. Tajribali va zamonaviy metodlarni biladigan o'qituvchilar bilan hamkorlik qilish, ulardan o'rganish. Mentor yoki murabbiy bilan ishlash ham ko'nikmalarni shakllantirishda juda samaralidir.
4. O'z-o'zini tahlil qilish va fikr-mulohazalarni qabul qilish. Har bir darsdan keyin o'z faoliyatini tahlil qilish, talabalardan va hamkasblardan fikr-mulohazalarni olish. Bu orqali o'zining kuchli va zaif tomonlarini aniqlab, ustida ishlash imkoniyati paydo bo'ladi.
5. O'quvchilarning ehtiyojlarini o'rganish va ular bilan faol aloqa o'rnatish. O'quvchilarning qiziqishlari va ehtiyojlarini o'rganish, ular bilan faol

- muloqot qilish va ular uchun eng samarali bo'lgan usullarni qo'llashga intilish. Bu esa o'qituvchining kommunikatsion ko'nikmalarini rivojlantiradi.
6. Yangi pedagogik uslublarni sinab ko'rish va moslashish. Dars jarayonida yangi metodlarni sinov tariqasida qo'llash va qanday natija berishini kuzatish. Masalan, projektga asoslangan o'qitish yoki muammolarni hal qilishga asoslangan metodlarni qo'llash.
 7. Ijtimoiy va emotsional ko'nikmalarni rivojlantirish. Emotsional intellekt va ijtimoiy mas'uliyat ko'nikmalarini rivojlantirish uchun psixologiya, kommunikatsiya va liderlik bo'yicha kitoblar o'qish yoki treninglarda qatnashish. Bu nafaqat o'qituvchi uchun, balki talabalar bilan ishlashda ham foydali bo'ladi.
 8. Innovatsion ta'lim jamoalariga qo'shilish. Innovatsion o'qitish uslublariga qiziquvchi jamoalarga yoki onlayn guruhlariga qo'shilish. Masalan, ijtimoiy tarmoqlarda pedagoglar uchun mavjud guruhlar, forumlar yoki tadbirlarda qatnashish.
 9. Yangi texnologiyalarni o'rganish uchun amaliy mashqlar. O'qitish jarayonida zamonaviy texnologiyalar, dasturlar va ilovalarni mustaqil o'rganish va ularni amaliyotda qo'llash. Masalan, dars uchun slayd tayyorlashda yangi dasturlardan foydalanish, testlarni onlayn platformalarda yaratish.
 10. O'rganishni sevish va ilhom olish. Shaxsiy o'zini rivojlantirish, yangilikka ochiqlik va o'rganishga doimiy qiziqishni saqlab qolish. Innovatsion va ijodiy fikrlash qobiliyatlarini shakllantirish uchun qiziqish va motivatsiya muhim ahamiyatga ega.

Bu usullar orqali o'qituvchi o'z malakasini oshirishi va zamonaviy ko'nikmalarni o'zlashtirishi mumkin, bu esa dars samaradorligini oshirib, talabalarni chuqurroq bilimga ega bo'lishiga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Alisherovna, K. (2019). Investment support for the activities of motor transport enterprises and their effective utilization. *Asian Journal of Multidimensional Research (AJMR)*, 8(2), 465-471.
2. Mukhitdinova, K. A., & Sayfutdinova, N. F. (2022). Status of development of innovative activities of industrial enterprises. *Asian Journal of Multidimensional Research*, 11(5), 363-368.
3. Валиева, Н. (2023). Туркистонда Бошқарув Тизими Адабиётлар Таҳлилида. *Talqin va tadqiqotlar*, 1(19).
4. Худойназаров, Ф. Х. (2024). Кичик Бизнес Субъектлари Фаолиятига Инновацион Технологияларни Жорий Этиш. *International scientific journal of Biruni*, 3(2), 178-186.